

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ПОПЕНКО ВЛАДИСЛАВА ОЛЕГІВНА

Допускається до захисту:
Т.в.о. завідувача кафедри
журналістики та соціальних
комунікацій, к.філос.н., доцент
_____ Костянтин РОДИГІН
« ____ » _____ 2025р.

**СТВОРЕННЯ ПОДКАСТУ ПРО ВІДРОДЖЕННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНІКИ ТА МИСТЕЦТВА**

Спеціальність 061 Журналістика

Кваліфікаційна робота (медіапроект)

Керівник:

Стеблина Н.О., доктор політичних наук,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
професор кафедри журналістики та
соціальних комунікацій

Оцінка: ____ / ____ / ____

(бали / за шкалою ЄКТС / за національною шкалою)

Голова комісії: _____
(підпис)

Вінниця – 2025

АНОТАЦІЯ

Попенко В. О. Створення подкасту про відродження української етніки та мистецтва. Спеціальність 061 «Журналістика». Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2025.

Ця письмова робота є пояснювальною запискою до медіапроєкту, в якому розглянуто творчі та технічні аспекти створення авторського циклу подкастів. Мета кваліфікаційної роботи полягає у створенні подкастів про відродження української етніки та мистецтва, спрямованих на розвиток національної та культурної свідомості українців. Завдання кваліфікаційної роботи: 1) розглянути поняття «подкасту»; 2) дослідити сучасні українські подкасти на подібну тематику; 3) розробити концепцію та визначити теми випусків та публікацій з урахуванням сучасних тенденцій; 4) розробити структуру та теми публікацій для Instagram тощо. Предметом кваліфікаційної роботи є власний цикл подкастів під назвою «Культурна вирва». Проєкт виконано у формі YouTube-каналу та Instagram-сторінки.

Ключові слова: подкастинг, українська етніка, Instagram, YouTube, культурна спадщина, українське мистецтво.

15 с., 1 рис., 1 дод. 17 джерел.

ABSTRACT

Popenko V. O. Creating a Podcast About the Revival of Ukrainian Ethnicity and Art. Specialty 061 «Journalism». Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2025.

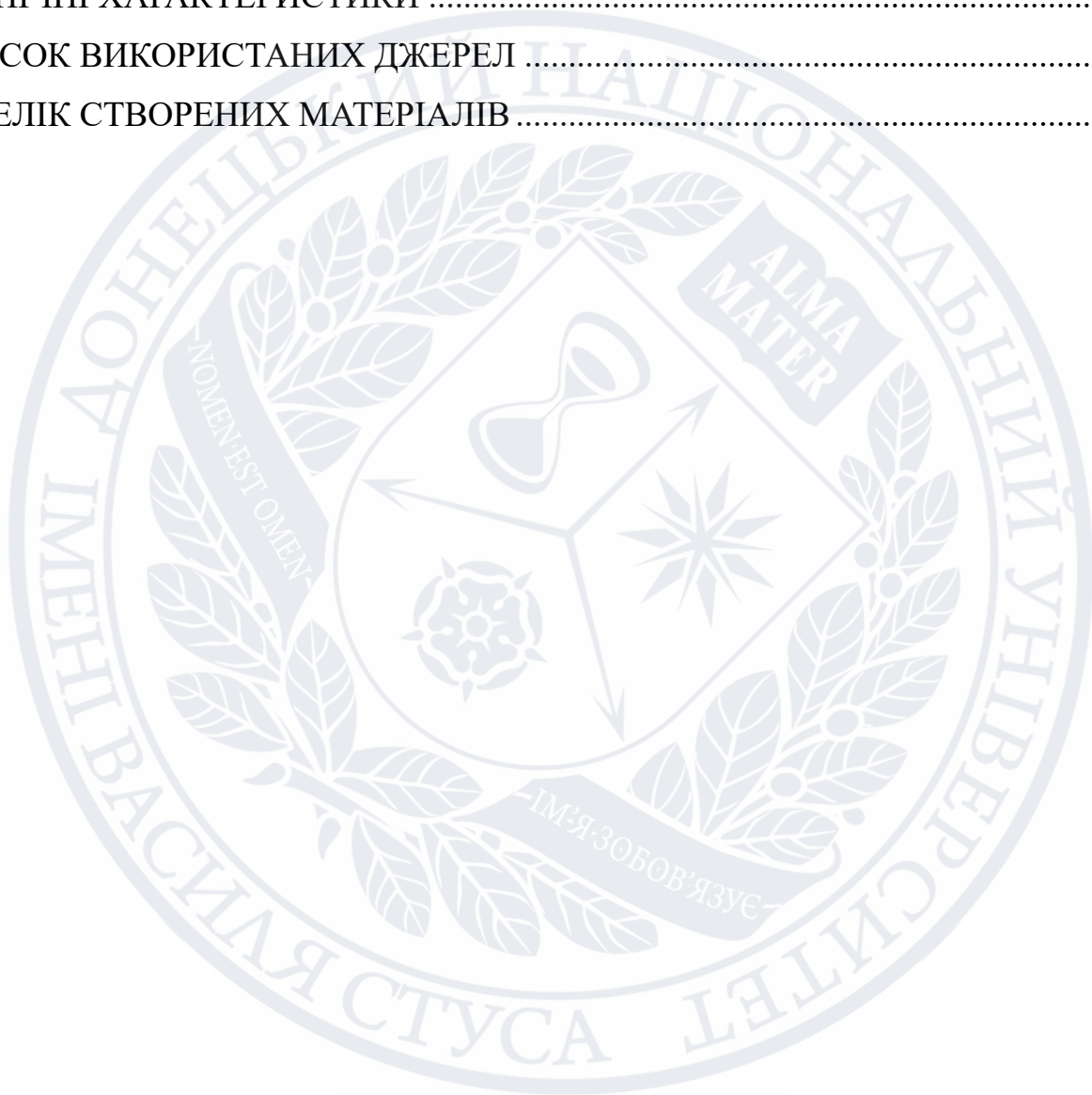
This paper is an explanatory note to the media project, where the technical and creative aspects of creating the author's cycle of podcasts are considered. The purpose of the qualification (bachelor's) work (media project) is to create podcasts on the revival of Ukrainian ethnicity and art, aimed at developing the national and cultural consciousness of Ukrainians. Tasks of qualification work: 1) to consider the concept of podcast to choose the most optimal format; 2) explore contemporary Ukrainian podcasts on similar topics; 3) create a concept and define the topics of issues and publications taking into account current trends; 4) develop the structure and topics of publications for Instagram; etc. The subject of the qualification work is the development and recording of a podcast cycle called «Kulturna vyrva», as well as publishing multimedia materials on YouTube and Instagram platforms. The project is made in the form of YouTube channel and Instagram page.

Keywords: podcast, Ukrainian ethnic, Instagram, YouTube, cultural heritage, Ukrainian art.

15 pp., 1 fig., 1 app., 17 sources.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ОПИС ПРОЄКТУ	7
ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	10
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	11
ПЕРЕЛІК СТВОРЕНИХ МАТЕРІАЛІВ	14



ВСТУП

Актуальність кваліфікаційної роботи зумовлена соціо-культурними процесами, що відбуваються в нашій державі та у світі в цілому. У зв'язку з повномасштабною війною на території України особливої ваги набуває питання збереження та популяризації культурного надбання нації. Українська етніка та мистецтво є важливими складовими національної ідентичності, але протягом багатьох століть вони зазнавали утисків, викривлень і русифікації. Внаслідок цього частина традиційних знань, ремесел та мистецьких практик опинилися на межі зникнення. Після Революції Гідності та початку російсько-української війни суспільний інтерес до автентичної культури, традицій та мистецтва значно зріс. Відродження етнічної культури стало не лише способом самовираження, а й важливим чинником консолідації суспільств, протидії культурній експансії та формуванню національної ідентичності.

Наприклад, у дослідженні С Везомської «Роль культурної спадщини в процесі конструювання національної ідентичності українців» [9] акцентується увага на тому, як мова, традиції, мистецтво об'єднують українців та відрізняють їх від інших націй. Це дослідження вивчає історичні події, мовні практики, фольклор та збереження історичних пам'яток, щоб показати, як ці культурні елементи сприяють національній ідентичності. Результати підкреслюють, що українське культурне надбання є критично важливим не тільки для збереження ідентичності під час іноземного панування, але й для формування сучасної національної свідомості.

Стрімкий розвиток сучасних інформаційних технологій зумовив появі нових форматів медіаконтенту. До прикладу, з початку 2000-х років активно розвивається подкастинг. Цей формат вирізняється своєю унікальністю завдяки поєднанню аудіальної доступності, тематичної гнучкості та високого рівня персоналізації споживання інформації. Подкасти не лише адаптивні до мобільного стилю життя сучасного споживача, а й мають низький поріг входу у виробництво, що стимулює розвиток незалежного контенту й забезпечує широкий спектр жанрових і тематичних

варіацій. Дослідження подкастів знайшло своє відображення у працях закордонних науковців. Наприклад, Т. Боніні [4] розглядає подкастинг як гібридну культурну форму, що поєднує риси традиційного радіомовлення та новітніх цифрових медіа. Р. Беррі [2] аналізує, як подкастинг відрізняється від традиційного радіо, зосереджуючись на його технічних характеристиках, культурному контексті та звуковому оформленні. Б. Літтерер, Д. Юргенс, Д. Кард [3] збирають різноманітні епізоди подкастів, аналізують тексти, аудіо та метадані, щоб дослідити теми, структуру діалогів, ролі учасників і реакцію подкастів на події.

Серед українських науковців, які досліджують феномен подкастів, варто відзначити І. Гаврилюк [11], що аналізує роль і місце подкастів у сучасному українському онлайн-медіапросторі; В. Юренко [8], що охоплює ключові аспекти створення подкастів, включаючи вибір теми, підготовку контенту, технічне забезпечення, запис, монтаж, публікацію та просування; О. Дмитровського [13], що розглядає подкастинг як окрему форму інтернет-радіо, визначає його роль у сучасному медіапросторі України та пропонує типологію українських подкастів за тематикою, форматом і цільовою аудиторією.

Серія подкастів та дописів під назвою «Культурна вирва», представлені у відеохостингу YouTube та у соціальній мережі Instagram, є авторським творчим проєктом, націленим на популяризації української етніки та мистецтва.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у створенні подкастів про відродження української етніки та мистецтва, спрямованих на розвиток національної та культурної свідомості українців.

Завдання кваліфікаційної роботи:

1. розглянути поняття «подкасту» для вибору найбільш оптимального його формату;
2. дослідити сучасні українські подкасти на подібну тематику;
3. розробити концепцію та визначити теми випусків та публікацій з урахуванням сучасних тенденцій;

4. розробити структуру та теми публікацій для Instagram;
5. визначити технічні особливості створення подкасту задля розміщення на медіаплатформі YouTube;
6. розробити унікальний дизайн для логотипу проєкту та кожного подкасту у відеоформаті;
7. наповнити Instagram-сторінку актуальним контентом у текстовому форматі із візуальним супроводом;
8. створити цикл подкастів на тему відродження української етніки та мистецтва із дотриманням технічних особливостей, притаманних цьому жанру.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є створення подкасту про відродження української етніки та мистецтва.

Предметом кваліфікаційної роботи є розробка та запис власного циклу подкастів під назвою «Культурна вирва» [16], а також публікація мультимедійних матеріалів на платформах YouTube та Instagram [15].

Теоретичні підходи та методи:

1. був застосований аналіз для вивчення наукових публікацій та досліджень щодо подкасту;
2. були використані контент-аналіз та спостереження для вивчення існуючих українських подкастів на подібну тематику;
3. було застосоване порівняння для підбору оптимальних технічних налаштувань.

ОПИС ПРОЄКТУ

У контексті триваючої російсько-української війни питання збереження національної ідентичності, популяризації української етніки та мистецтва й деколонізації свідомості набувають критичного значення. Саме тому медіапроект «Культурна вирва» є внеском у розвиток культурної свідомості громадян, покликаний зруйнувати міфи й стереотипи, які століттями насаджувала Росія щодо української етніки, мистецтва та культури загалом.

Проект був створений у лютому 2025 року. Він був започаткований з метою інформування широкої аудиторії про справжню історію, традиції та культурні коди українського народу. Для успішної реалізації «Культурної вирви» було створено сучасний візуальний супровід та визначено легкий формат подачі інформації. У контексті YouTube каналу було створено серію подкастів у форматі відео (Додаток 1 [13-17]). Також для Instagram сторінки були розроблені текстові дописи із візуальним доповненням (Додаток 1 [1-12]). Активна залученість споживачів інформації, а саме: зростання кількості підписників, вподобань у дописах в Instagram та під відео-публікаціях в YouTube свідчать про зацікавленість аудиторії темою проєкту. Так, за період від 30 квітня до 29 травня 1240 читачів переглянуло контент на сторінці в Instagram (Рис. 1).

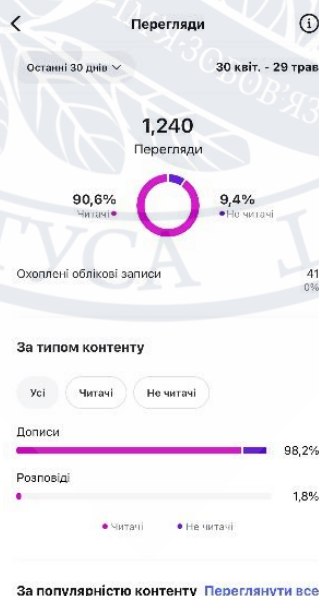


Рис. 1 Статистика переглядів в Instagram онлайн-ресурсу "Культурна вирва"

Формат подкасту для проєкту «Культурна вирва» було обрано через його зручність для сприйняття, емоційну залученість аудиторії та можливість глибоко розкривати важливі теми без будь-яких обмежень. Подкасти дозволяють легко інтегрувати особисту думку, створюють атмосферу живого діалогу, а публікація на YouTube та в Instagram забезпечили охоплення ширшої аудиторії, стимулювали зворотний зв'язок і посилили вплив контенту у цифровому середовищі.

Ефективність реалізації проєкту «Культурна вирва» проявилась у кількох ключових аспектах: зростання аудиторії, активна взаємодія з контентом, наприклад, перегляди та позитивні відгуки аудиторії. Тематика подкастів викликала інтерес завдяки актуальності й цікавому викладу, що дозволило створити стійке ядро зацікавленої аудиторії. Важливу роль відіграло використання мультимедійності, а саме: аудіо, відео, текстові публікації, що забезпечило охоплення різних типів споживачів інформації.

З початку наповнення медіапроєкту було опубліковано 5 відео на YouTube каналі (Додаток 1 [13-16]). Серед 4 відео були наявні теми про розквіт української книги; про вплив традиційного українського вбрання на сучасну моду; про мистецтво вулиць, а саме: мурали; про важливість української мови як українського культурного надбання.

Також було проведене інтерв'ю із викладачкою української мови як іноземної у Європейському університеті Віадрина у Франкфурт-на-Одері, мовознавицею Олесею Лазаренко (Додаток 1 [17]). Це інтерв'ю присвячене особистому та професійному шляху викладачки української мови за кордоном, зокрема в Німеччині, її культурно-просвітницьким ініціативам, ролі української мови в академічному та міжнародному середовищі, а також значенню мови в умовах війни.

У Instagram сторінці було опубліковано 12 дописів на культурну тематику. Так, в інформаційному жанрі (замітки) представлено 5 анонсів до кожного випуску подкастів (Додаток 1 [2-6]) та публікацію про проєкт пам'яті літераторів під назвою «Недописані», які загинули внаслідок російсько-української війни (Додаток 1 [1]).

В аналітичному жанрі створено 2 матеріали (огляди), серед яких аналіз даних про кількість громадян, які володіють, вважають рідною, спілкуються українською мовою в дослідженні від Центру Разумкова (Додаток 1 [7]). А також аналіз динаміки частки українських та російських артистів у чарті Spotify з 2020 по 2025 роки за даними NUAM.COM (Додаток 1 [8]).

Також створено 4 дописи у художньо-публіцистичному жанрі, які охоплюють широкий спектр тем, пов'язаних із українським культурним надбанням (Додаток 1 [9-12]).

Результативність медіапроєкту «Культурна вирва» полягає у створенні якісного інформаційного продукту у формі подкастів, інтерв'ю та публікацій, що популяризують українську етніку та мистецтво, формують критичне мислення, зміцнюють національну ідентичність. Даний проєкт виконує важливу освітню та просвітницьку функції в умовах інформаційного протистояння та боротьби за культурну суб'єктність України.

ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Під час роботи над медіапроектом було створено 5 подкастів на культурну тематику, що були опубліковані у відеохостингу YouTube [16]. Також було написано 10 постів у соціальній мережі Instagram [15]. Розроблено унікальний логотип, дизайн для відео та визначено кольорову гаму. Було змонтовано 10 відео для публікації на YouTube. Формат та наповнення відео та публікацій розроблені безпосередньо під особливі характеристики обраних платформ, що дає змогу аудиторії ефективно та легко сприймати створений контент.

Усі ілюстрації до відео, логотип та заставки були розроблені за допомогою платформ для графічного дизайну Canva. Аудіоматеріали були оброблені у програмі Audacity та візуалізовані за допомогою онлайн-платформи для візуалізації звуку Vizzy.io. Монтаж відеоматеріалів відбувався у програмі VN. Візуальне супроводження до постів у соціальній мережі Instagram переважно запозичено із Pinterest.

Проводився моніторинг ключових статистичних показників. На платформі YouTube: кількості вподобань, коментарів, збільшення або зменшення приросту аудиторії. У соціальній мережі Instagram: кількості вподобань та коментарів, реакцій на публікації, поширень, охоплення, відвідувань профілю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. AIN: М'яка vs Тверда: економіка книжкових обкладинок в Україні. URL: <https://ain.ua/2023/09/20/ekonomika-knyzhkovyh-obkladynok/> (дата звернення: 24.02.2025)
2. Richard B. What is a podcast? Mapping the technical, cultural, and sonic boundaries between radio and podcasting. In: Routledge Companion to Radio and Podcast Studies. Routledge, Oxford & New York, 2022. P. 399-407. URL: <https://sure.sunderland.ac.uk/id/eprint/15517/>
3. Benjamin R. Litterer, David Jurgens, Dallas Card. Mapping the Podcast Ecosystem with the Structured Podcast Research Corpus URL: file:///C:/Users/user/Downloads/Mapping_the_Podcast_Ecosystem_with_the_Structured_.pdf (дата звернення: 24.02.2025)
4. Bonini, T. Podcasting as a hybrid cultural form between old and new media. In M. Lindgren and J. Loviglio, Routledge Companion to Radio and Podcast Studies. London: Routledge, 2022. P. 19-21. URL: https://www.researchgate.net/publication/358978959_Podcasting_as_a_hybrid_cultural_form_between_old_and_new_media_PRE-PRINT (дата звернення: 24.02.2025)
5. ДероВінниця: "Не просто прикраса, а закована мова": Що означають символи на вишитих сорочках. URL: <https://vn.depo.ua/ukr/vn/ne-prosto-prikrasa-a-zakodovana-mova-intervyu-z-doslidnikom-ukrainskoi-vishivki-202105201323032> (дата звернення: 19.03.2025)
6. Kutsyr, T. Traditional Ukrainian Clothing. XVIII — Early XX Centuries. EtnoAntropologia. 2020. С. 7-10. URL: <https://rivisteclub.it/index.php/etnoantropologia/article/view/317/501> (дата звернення: 19.03.2025)
7. NUAM. Динаміка частки українських, російських і всіх інших артистів у чарті Spotify URL: <https://www.nuam.club/ua-vs-ru> (дата звернення: 28.05.2025)

8. Юренко В. Все, що вам потрібно знати про створення подкастів. Cases media. 2024. URL: <https://cases.media/en/article/vse-sho-vam-potribno-znati-pro-stvorenniya-podkastiv> (дата звернення: 16.02.2025)
9. Вережомська С. Ж. Роль культурної спадщини в процесі конструювання національної ідентичності українців / С. Ж. Вережомська, В. О. Каюн, Г. Д. Голубчик. Вісник науки та освіти. 2024. Вип. 10 (28). С. 1387–1404. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/aa5ff35d-60df-44f6-abdd-fd7459ea95a4/content> (дата звернення: 30.05.2025 рік)
10. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». URL: http://www.ukrbook.net/statistika_.html#neperiod (дата звернення: 24.02.2025)
11. Гаврилюк. Л. Подкасти в системі українських інтернет-медіа. Образ. 2022. Вип. 1 (38). С. 72-79. URL: [file:///C:/Users/user/Downloads/obraz_2022_1_9%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/obraz_2022_1_9%20(1).pdf) (дата звернення: 24.02.2025)
12. Глібчук, Н. Костів, О. Українська діалектологія. Львів, 2024. С. 421-431. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/https://magnolia.lviv.ua/wp-content/uploads/2024/04/ukrainska-dialektolohiia_zmist.pdf (дата звернення: 24.02.2025)
13. Дмитровський О. Типологія українських подкастів – найважливішого сегмента інтернет-радіо. Теле та радіожурналістика. 2015. Вип. 14. С. 149–154. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/Tir_2015_14_21.pdf (дата звернення: 24.02.2025)
14. Полтава 365: Вуличний художник розповів про символізм свого етно-муралу в Полтаві. URL: <https://poltava365.com/bulichnij-xudozhnik-rozpoviv-pro-simvolizm-svogo-etno-muralu.html> (дата звернення: 16.04.2025 рік)
15. Проект «Культурна вирва» в Instagram URL: https://www.instagram.com/kulturna_virva?igsh=OHI4c2Q1ZHc0Ymo4
16. Проект «Культурна вирва» в YouTube URL: https://youtube.com/channel/UCEQB2trv4l-erkK4UH_f5Bw?si=IjflrlEY4M_7br28

17. Разумков центр: Ідентичність громадян України: тенденції змін (червень 2024р.). URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/identychnist-gromadian-ukrainy-tendentsii-zmin-cherven-2024r> (дата звернення: 08.05.2025)

18. Суспільне Культура: "Недописані": Олена Герасим'юк та Євген Лір розповіли про проєкт, присвячений вбитим Росією письменникам. URL: <https://suspilne.media/culture/824869-nedopisani-olena-gerasimuk-ta-evgen-lir-rozpovili-pro-proekt-prisvacenij-vbitim-rosieiu-pismennikam/> (дата звернення: 23.06.2025)

19. Суспільне Культура: Повний муралізм: дивимось на кринжові мурали, говоримо про повагу до публічного простору, шукаємо художню цінність. URL: <https://suspilne.media/culture/616841-povnij-muralizm-divimos-na-krinzovi-murali-govorimo-pro-povagu-do-publicnogo-prostoru-sukaemo-hudoznu-cinnist/> (дата звернення: 16.04.2025)

Додаток 1

ПЕРЕЛІК СТВОРЕНИХ МАТЕРІАЛІВ

Інформаційний жанр (замітки)

1. «Недописані»: проєкт пам'яті літераторів, які загинули внаслідок російсько-української війни URL:
https://www.instagram.com/p/DJ_ShkFMIFD/?igsh=NmFieTUzb2ppMmFv
2. Анонс до інтерв'ю із мовознавицею Олесею Лазаренко URL:
<https://www.instagram.com/p/DKIWKycsggf/?igsh=MTNlaG1sMHIjM2Yxaw==>
3. Анонс до подкасту про важливість української мови та її вплив URL:
<https://www.instagram.com/p/DKDdMIkMIjE/?igsh=MWd0am9xOTcycG01dQ==>
4. Анонс до подкасту про всесвітньовідомий український театр URL:
<https://www.instagram.com/p/DJuLe9uMCi4/?igsh=MTlpOGhqNWgzdmZkZw==>
5. Анонс до подкасту про інтерпретацію манги по-українськи URL:
<https://www.instagram.com/p/DJ14280sfFC/?igsh=MXN0OGM3YmEyMWU3Zg==>
6. Анонс до подкасту про українське етноодяг URL:
<https://www.instagram.com/p/DJyjrF3sA1Y/?igsh=amZobjk5aWk5Nzh5>

Аналітичний жанр (огляди)

7. Аналіз даних про кількість громадян, які володіють, вважають рідною, спілкуються українською мовою в дослідженні від Центру Разумкова URL:
https://www.instagram.com/p/DKIrZCWs8_s/?igsh=aGVmN2IzdGNzMTVi
8. Аналіз динаміки частки українських та російських артистів у чарті Spotify з 2020 по 2025 роки URL:
<https://www.instagram.com/p/DKIdjwbMUiR/?igsh=MXQ4d2JwazliOTM1aA==>

Художньо-публіцистичний жанр

9. День вишиванки, коли традиція стає голосом URL:
<https://www.instagram.com/p/DJrYtWHMV75/?igsh=aTN0YTh4NnEyMWt6>

10. М'яка чи тверда обкладинка для книги? URL:
<https://www.instagram.com/p/DJuFgpfsXYI/?igsh=aG92ZHU4c3JnNmF4>
11. Народний одяг як валюта, оберіг і сімейний архів URL:
<https://www.instagram.com/p/DJzicDYsLWX/?igsh=M2NoY3hoazU1czhv>
12. Чим особливе наріччя, яким говорить схід і південь України? URL:
<https://www.instagram.com/p/DJ6EIU1s-Tz/?igsh=d29rM2hzenZiOGxq>

Відеоматеріали

13. Культурна вирва | 2 | Розквіт української книги URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=4K7SSeFJ0q8&t=23s>
14. Культурна вирва | 4 | (Етно)одяг URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=vqcU86EFrrc&t=32s>
15. Культурна вирва | 6 | Мистецтво вулиць URL:
https://www.youtube.com/watch?v=cWOjcQ_s-3Q&t=27s
16. Культурна вирва | 8 | Мова про мову URL:
https://www.youtube.com/watch?v=_uGLXTtnBM8

Інтерв'ю

17. Культурна вирва | 9 | Одна розмова про українську мову закордоном URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=Y0iYR2u2SFQ>